

Årsrapport fra Læringsmiljøutvalget ved Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet for studieåret 2016/2017

DEL I: LÆRINGSMILJØUTVALGET

Læringsmiljøutvalgets mandat og sammensetning

Læringsmiljøutvalget ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT) har følgende mandat:

- bidra til at første og andre ledd i lov om universiteter og høyskoler § 4-3 blir gjennomført
- delta i planleggingen av tiltak for å sikre og videreutvikle kvaliteten i læringsmiljøet og i studiene samt følge utviklingen i spørsmål som angår studentenes sikkerhet, velferd og læringssituasjon
- føre tilsyn med UiTs oppfølging av handlingsplan for tilrettelegging og tilgjengelighet

Læringsmiljøutvalget skal hvert år avgi rapport til Universitetsstyret om sitt arbeid med læringsmiljøet¹.

Læringsmiljøutvalget har følgende sammensetning:

- fem studentmedlemmer oppnevnt av Studentparlamentet ved UiT for en periode på ett år.
- dekan ved en avdeling, oppnevnt av rektor for en periode på to år
- fakultetsdirektør ved en avdeling, oppnevnt av universitetsdirektøren for en periode på to år
- to vitenskapelig ansatte med universitetspedagogisk kompetanse, oppnevnt av rektor for en periode på to år
- studiedirektøren

Utvalget velger hvert år leder vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter. Vervet følger studieåret. Avdeling for utdanning og Avdeling for bygg og eiendom ivaretar sekretærfunksjonen.

Læringsmiljøutvalgets medlemmer studieåret 2016/2017:

Studentmedlemmer:

- Kristoffer Wilhelmsen, oppnevnt for perioden høst 2016-vår 2017
- Simen Lindgaard, oppnevnt for perioden høst 2016-vår 2017
- Kenneth Johannessen, oppnevnt for perioden vår 2017-vår 2018
- Lene Weigama, oppnevnt for perioden vår 2017-vår 2018
- Cecilie Mathisen, oppnevnt for perioden vår 2017-vår 2018

Ansattmedlemmer:

- Pål Markusson, fakultetsdirektør ved Fakultet for idrett, reiseliv og sosialfag, (IRS-fak)
- Sonni Olsen, dekan ved Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning (HSL-fak)
- Geir Rudolfson, instituttleder ved Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (BFE-fak)
- Heidi Adolfsen, studiedirektør, Avdeling for utdanning.
- Randi Bolle Eilertsen, universitetslektor ved Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi

Leder for Læringsmiljøutvalget i studieåret 2016/2017 var ansattrepresentant Geir Rudolfson.

Norges Arktiske Studentsamskipnad har observatørstatus i Læringsmiljøutvalget og er representert ved tjenestesjef Eline Stenseth. Arbeidsmiljøutvalget har observatørstatus i Læringsmiljøutvalget og er

¹ Rapporten skal være klar i god tid til universitetsstyrets siste møte før sommeren.

representert ved seniorkonsulent Gerd Sissel Furumo, Helsefak. Studentombudet fikk observatørstatus i 2016 og er representert ved Torill Varberg.

DEL II: VIRKSOMHETEN I STUDIEÅRET 2016/2017

Det har vært avholdt fem møter og en workshop i Læringsmiljøutvalget i studieåret 2016/2017. Høsten 2016 ble det avholdt følgende møter: 21. september og 19. oktober. Våren 2017 ble det avholdt følgende møter: 24. februar, 21. april og én sak ble behandlet på sirkulasjon 2. mai. Workshop ble holdt 4. april. For å komme i dialog med enhetene om studiekvalitet har Læringsmiljøutvalget vanligvis pleid å legge møtene sine rundt om på fakultetene. Møter som ble arrangert ved andre fakultet ble innledet med at en representant fra det aktuelle fakultetet orienterte om avdelingens arbeid med studiekvalitet og læringsmiljø.

Læringsmiljøutvalget er etter fusjonene med de tidligere høyskolene i Finnmark (1. august 2013), Narvik (1. januar 2016) og Harstad (1. januar 2016) avhengig av å avholde møter på rom som har videooverføringsutstyr slik at representanter fra andre campus kan delta på møter uten å være nødt til å reise til Tromsø. Dette begrenser muligheten for å arrangere møtene rundt på de ulike fakultet/studiesteder ved UiT.

Læringsmiljøutvalget har følgende faste oppgaver:

- skal holdes orientert om universitetets oppfølging av handlingsplan for tilrettelegging og tilgjengelighet
- gi innspill til Melding om forskning og utdanning på bakgrunn av enhetenes rapporter om utdanningsvirksomheten
- avgi årlig rapport til Universitetsstyret om sitt arbeid med læringsmiljøet

I tillegg til Læringsmiljøutvalgets faste oppgaver har utvalget i studieåret 2016/2017 hatt spesielt fokus på følgende saker:

- revisjon av *Handlingsplan for tilrettelegging og tilgjengelighet*
- revisjon av *Læringsmiljøhåndbok for studenter*
- ny organisering av Læringsmiljøutvalget og revidering av Læringsmiljøutvalgets mandat
- utarbeide retningslinjer for rusmiddelbruk blant studenter

Nedenfor gis et kort sammendrag av tiltak Læringsmiljøutvalget har gjennomført i studieåret 2016/2017. Tiltakene innebærer en oppfølging av sakene i listen over.

Fremskaffe informasjon og skape dialog om studentvelferd som del av læringsmiljøet

Det har vært holdt flere orienteringer for Læringsmiljøutvalget i studieåret 2016/2017 med mange diskusjoner og innspill fra utvalgets medlemmer.

Studentparlamentets arbeid med fordeling av lesesalsplasser til mastergradsstudenter

Studentrepresentant Kristoffer Wilhelmsen har orientert om Studentparlamentets arbeid med tildeling av lesesalsplasser til mastergradsstudenter. Ikke alle mastergradsstudenter har egen plass, samtidig som det er slik at noen fakultet har mange plasser som står ledig. Det er nødvendig å lage en oversikt over dette ved alle UiTs fakultet/studiesteder. Parlamentet skal forsøke å løse dette problemet gjennom opprettelsen av en ordning (et sekundærmarked) hvor fakulteter og enheter internt omfordeler lesesalsplasser.

Konferansen i Belgia om universell utforming av læring og undervisning

Sekretariatet og Kenneth Johannesen har orientert om konferansen i Belgia om universell utforming av læring og undervisning. Flere av Læringsmiljøutvalgets studentrepresentanter samt sekretær deltok. Konferansen var en markering på avslutningen av et EU-prosjekt som omhandler universell utforming. Arbeidet har resultert i to produkter:

En «Best Practice Guideline», som er en veileder om hvordan man kan arbeide med universell utforming av læring og undervisning gjennom syv gudielines. Nettsiden finner dere her:

<https://udlleurope.files.wordpress.com/2016/10/bpg-web-version.pdf>

En «Student toolkit», som er en digital verktøykasse for studenter, hvor de kan få økt kunnskap om sine vansker og behov, samt gode verktøy til å studere med sine vansker og behov. Nettsiden finner dere her:

<https://studenttoolkit.eu/>

Mentorordning

Studentrepresentant Kristoffer Wilhelmsen har orientert om Studentparlamentets arbeid med å etablere en mentorordning for studenter. Ideen om en faglig mentorordning har vært et tema i det studentpolitiske miljøet i flere år. En mentorordning er et tilbud i tråd med UiTs strategi om å være nasjonalt ledende på gjennomstrømming. Følgende forslag til modell for mentorordning ved UiT ble presentert:

Obligatorisk begynnerkollokvium for alle studenter første semester, ledet av studenter på bachelor- og mastergrad, ph.d.-studenter, vitenskapelig ansatte etc. Mentorordningen begynner i forlengelse av begynnerkollokviene for de studenter som ønsker det. Det er ønskelig med tettere oppfølging av studentene i mentorordningen enn studentene som deltar på seminarundervisning. Mentor kan være studenter på bachelor- og mastergrad, ph.d.-studenter, vitenskapelig ansatte etc.

Det foreslås videre at det utarbeides noen generelle retningslinjer for mentorgruppene. Disse retningslinjene kan blant annet inneholde noen krav til oppmøte, rutiner for å sikre at studenter ikke faller fra og rutiner for opplæring av mentor. Det er også ønskelig at arbeidet med mentorordningen inkluderes i prosjektet *Kompetansedeling for studenters suksess i høyere utdanning*, se under.

Prosjektet *Kompetansedeling for studenters suksess i høyere utdanning*

Sekretariatet har orientert om UiTs deltakelse i prosjektet *Kompetansedeling for studenters suksess i høyere utdanning*. Intensjonen med prosjektet er at utdanningsledere, studieadministrativt tilsatte, studenttillitsvalgte og ansatte i samskipnadene får en arena for å bygge kompetanse gjennom deling av kunnskap og erfaringer med andre i høyere utdanning som er opptatt av å tilrettelegge for at studentene skal lykkes. Frafall blant studenter i høyere utdanning er en stor utfordring for alle læresteder i Norge.

Dette er et erfaringsdelingsprosjekt og det er kun gjennom at folk deler sine erfaringer om arbeidet i dette feltet at prosjektet kan bli vellykket. Prosjektet arrangerer flere ulike arbeidsseminarer gjennom året og hensikten med seminarene er at deltakere legger frem arbeid/prosjekter som er gjennomført eller er under gjennomføring ved de ulike utdanningsinstitusjonene.

Utvalget konkluderte med at representanter fra UiT og Norges arktiske studentsamskipnad skal møtes og finne en hensiktsmessig måte å samarbeide på.

Årsrapport 2016 fra studentombudet

Studentombud, Torill Varberg, har presenterte sin andre årsrapport. Typer av henvendelser til studentombudet viser at ombudsordningen fortsatt er i startfasen, og at det foreligger uklarheter rundt ordningen.

Studentombudet har for eksempel fått en del spørsmål som egentlig skulle blitt besvart av enheter ved UiT og saksområder som faller utenfor ordningen. I årets rapport har studentombudet valgt å kun ta med saker hvor ombudet har involvert seg, mer enn bare å bistå studentene med informasjon om regelverket. Det har blitt behandlet 177 saker i perioden.

Studentombudet har sortert saker inn i 11 kategorier, men noen saker har vært såpass komplekse at de har kunnet vært plassert flere steder. Saksområdene er disiplinærsaker, dispensasjon, eksamen, læringsmiljø, opptak, praksis, studierelatert, tilrettelegging, utveksling og annet. Områdene som har flest saker er helt klart studier og eksamen.

Studiebarometeret 2016 (studentundersøkelsen)

Sekretariatet har orientert om den fjerde gjennomføringen av den landsdekkende studentundersøkelsen Studiebarometeret. Resultater fra undersøkelsen viser at studentene er spesielt positive til at det studieprogrammet de er tatt opp på er relevant for det aktuelle yrkesområdet, at det gir gode jobbmuligheter, det vil gi kompetanse som er viktig i arbeidslivet, det er faglig utfordrende og at de er tilfreds med eget læringsutbytte hittil i studiet når det gjelder å arbeide selvstendig.

Studentene er mindre tilfreds med den faglige veiledningen og med egen erfaring med forskning- og utviklingsarbeid i studiet. Studentene er også lite tilfreds med antall tilbakemeldinger fra faglig ansatte på eget arbeid. Fra et medvirkningsperspektiv mener studentene at kritikk og synspunkter fra dem ikke blir fulgt opp, og de er slik sett lite tilfreds med studentenes mulighet til å påvirke innhold og opplegg i studieprogrammet

Svarprosenten ved UiT har gått stadig oppover fra 28% i 2013 – 42% i 2016. Landsgjennomsnittet var på 45% i 2016. Læringsmiljøutvalget konkluderte med at UiT må ta sterkere grep for å øke svarprosenten ytterligere. Oppfølging av dette arbeidet vil bli diskutert i et senere møte i utvalget. Forslag som ble diskutert var bla om studieprogramledere kan innta en mer ledende rolle i arbeidet med undersøkelsens gjennomføring

og om Studentparlamentet kan bidra med å lage en strategi for hvordan studenttillitsvalgte kan bidra mer systematisk i arbeidet med å få flere studenter til å svare på undersøkelsen.

Underviserundersøkelsen 2016

Sekretariatet har orientert om *Underviserundersøkelsen 2016*, som er en spørreundersøkelse til vitenskapelige ansatte ved norske universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler. Undersøkelsen ble gjennomført for første gang våren 2016 som en pilot. Piloten omfatter undervisere fra et utvalg av utdanningstyper: Statsvitenskap, samfunnsøkonomi, sosiologi, grunnskolelærere, sivilingeniør, ingeniør, historisk-filosofiske fag og arkitekt.

Svarprosenten er beregnet fra andel undervisere som har påbegynt undersøkelsen og svarprosenten ved UiT ble på 45,4%. Gjennomsnittet for utvalgene i hele landet ble på 39,6%. Våren 2017 vil NOKUT gjennomføre en heldekkende undersøkelse basert på erfaringer fra piloten.

Underviserundersøkelsen skal være et supplement til dagens Studiebarometer og temaer for undersøkelsen er bla undervisning og læringsprosess, studentenes forutsetninger, engasjement og innsats, studieplan og programdesign, samt ledelse og forvaltning av studieprogram.

Hovedfunn i undersøkelsen viser at underviserne er godt fornøyd med kvaliteten på eget studieprogram og de er rimelig fornøyde med studentenes (endelige) læringsutbytte. Underviserne mener også at undervisning der studentene aktiviseres i større grad bidrar positivt til studentenes læringsutbytte – mer enn tradisjonelle undervisningsformer. I følge underviserne har studentene et veldig varierende startnivå. Variasjoner i studentenes forutsetninger og startnivå er en utfordring som mange undervisere må forholde seg til.

Målet med undersøkelsen er først og fremst å få et representativt bilde av de vitenskapelige ansattes vurderinger av kvaliteten i norsk høyere utdanning. Resultatene fra undersøkelsen viser at undervisernes oppfatninger av hva som er bra og mindre bra forhold i sektoren er ganske likt. Dette gir undervisernes svar i denne undersøkelsen ekstra tyngde. Resultatene vil kunne være til hjelp for myndigheter, institusjoner og fagmiljø i arbeidet med å videreutvikle kvaliteten i utdanningstilbud og i de enkelte studietilbud.

Melding til Stortinget *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*

Sekretariatet har orientert om hovedpunktene i meldingen. Alle utdanningsinstitusjonene skal etablere meritteringssystemer. Det bør være fagfelleevaluering i undervisning slik som forskning. Samarbeidsprosjektet mellom UiT og NTNU er nevnt spesielt. I dette prosjektet er målet at kravene til undervisningskompetanse sidestilles med kravene til forskningskompetanse ved tilsetning i vitenskapelige stillinger. Ved UiT lanseres *Merittert underviser* som et kompetansenivå som dyktige undervisere i spesielle stillingskategorier kan søke på.

Det skal legges til rette for at studenter deltar aktivt i undervisningen. Institusjonene skal kunne sette strengere krav til opptak hvis de ønsker å rekruttere bedre studenter til et studie. Det skal være god informasjon om studieprogrammene slik at studentene kan ta gode valg. utdanningssektoren skal dyrke frem talenter og tenke elite-rekruttering. Et eksempel på dette er forskerlinjer som satser ekstra på de dyktigste studenter.

Utdanningsinstitusjonene skal gi god karriereveiledning og da må det være sterkere samspill med arbeidslivet. Det må gjøres noe med studentenes psykiske helse. Det er et viktig mål at studentene integreres i det sosiale og akademiske felleskapet.

Universiteter og høyskoler må legge til rette for at studenter skal kunne kombinere studier og tillitsverk. Læringsmiljøutvalgene har fått en ny utfordring etter at de nå må dekke flere studiesteder. Utvalgenes mandat og rolle vil bli vurdert ved neste gjennomgang av universitets- og høyskoleloven. Fra 2021 skal IKT-løsninger i alle bygg være universelt utformet.

Krav til internasjonalisering skjerpes. Fagmiljøer skal delta aktivt i internasjonale nettverk. Alle studieprogram skal ha internasjonaliseringstiltak.

Rusforebyggende arbeid i universitets- og høyskolesektoren (muntlig og skriftlig orientering)

Universell har laget en oppsummering av status i det rusforebyggende arbeidet ved de institusjonene som har medelt at de er godt i gang med arbeidet. Det er tydelig at dette arbeidet er vanskelig og det ser ut til at kun få institusjoner har fått dette helt ferdig. Helse- og omsorgsdepartementet har nylig gitt Helsedirektoratet i oppdrag å utvikle faglige råd (veileder) for rusmiddelforebygging i offentlig sektor.

Helsedirektoratet oppgir at de faglige rådene skal (1) Inneholde konkrete forslag til hvordan offentlig virksomhet kan utforme egne retningslinjer for rusmiddelbruk, og gi veiledning om prosess, innhold og oppfølging. (2) Legge til rette for at all offentlig virksomhet kan sette det rusmiddelforebyggende arbeidet på dagsorden og gå foran med et godt eksempel (3) Være lett tilgjengelig og anvendbare for alle typer offentlig virksomhet og læresteder.

Saker behandlet i LMU

Ny organisering av Læringsmiljøutvalget

Etter flere fusjoner har man ved UiT erfart at Læringsmiljøutvalget bare fungerer delvis etter hensikten. Det er vanskelig for ett Læringsmiljøutvalg på institusjonsnivå å følge opp læringsmiljøet ved hele institusjonen. Det er derfor foreslått å etablere regionale underutvalg av Læringsmiljøutvalget ved studiestedene Alta², Harstad, Narvik og Tromsø. En desentralisert organisering vil bidra til et mer systematisk arbeid med læringsmiljøet ved alle studiesteder. Læringsmiljøutvalget trekker frem to hovedgrunner til at det er viktig at organet organiseres desentralisert: (1) Underutvalgene kan fungere som mere operative forum. (2) Underutvalgene dekker arbeidet med læringsmiljø ved de fire største studiestedene

Alle underutvalgene skal kun ha student- og ansattrepresentanter fra de respektive studiestedene. Vedrørende ansattrepresentantene foreslås det konkret at det skal være én representant oppnevnt fra ledelsen, én representant oppnevnt fra gruppen av vitenskapelige ansatte (universitetspedagogisk kompetanse), og én representant oppnevnt ut fra mer funksjonelle hensyn, for eksempel fra studieadministrasjonen. Det skal utarbeides klar rollefordeling mellom hvilke oppgaver Læringsmiljøutvalget sentralt skal ha, og hvilke oppgaver underutvalgene skal ha. Studentrepresentantene i underutvalgene skal sitte 2 år om gangen, med en utskiftningsordning som overlapper.

² Underutvalget ved studiested Alta skal ivareta studiestedene Kirkenes og Hammerfest. Nærmere om hvordan dette skal gjøres vil diskuteres i Læringsmiljøutvalget når endelig organisering vedtas.

Retningslinjer for rusmiddelbruk blant studenter.

Studenter som møter ruset til undervisning har ikke vært et problem ved UiT. Læringsmiljøutvalget har vedtatt at det skal være regler ved UiT for dette i tilfelle det skulle skje at studenter møter ruset til undervisning eller ved mistanke om at studenter er ruset. I slike tilfeller er det viktig å ha klare retningslinjer for hvem som skal gjøre hva og hvem som har ansvar.

Læringsmiljøutvalget konkluderte at i forbindelse med utarbeidelse av nye retningslinjer skal det gjennomgås hva slags retningslinjer som allerede eksisterer ved UiT. Nye retningslinjer skal kombineres med eksisterende regelverk.

Revisjon av Læringsmiljøhåndboken for studenter

En læringsmiljøhåndbok for studenter i et pdf. format med oppramsing av all informasjon er ikke en god måte å gi studenter informasjon på. Håndboken skal oppdateres ferdig slik at all informasjon er korrekt, men skal gjøres mer brukervennlig og attraktiv for studenter. Læringsmiljøutvalget skal jobbe videre med håndbokens format, og se om det bør være en egen nettside eller en app. Den reviderte utgaven må ta like mye hensyn til alle campus og studentene ved alle UiTs studiesteder skal ha samme informasjon om hvor de fysisk kan henvende seg for å få hjelp og hvor de ellers henvender seg via e-post/telefon om videre hjelp.

Handlingsplan for tilrettelegging og tilgjengelighet

Læringsmiljøutvalget diskuterte ulike momenter knyttet til handlingsplanen. Utvalget var enige om at det er viktig at handlingsplanen er godt synlig på nettsidene til UiT. I handlingsplanen står det følgende: «*Plikten til individuell tilrettelegging utløses kun ved en henvendelse fra studenten selv*». Det ble diskutert på møte om en slik formulering er å legge mye ansvar over på studentene. Det er imidlertid også vanskelig for ansatte ved fakultetene å oppsøke de studenter som trenger tilrettelegging. For at flest mulig studenter skal vite at de har krav på tilrettelegging og at de selv skal henvende seg til fakultetet for å få hjelp, så er det veldig viktig at informasjonen er godt synlig og lett tilgjengelig. En løsning kan være at handlingsplanen trykkes opp og legges ut i alle studentinformasjoner rundt på de ulike studiesteder.

DEL III: PLANER FOR STUDIEÅRET 2017/2018

Utover LMUs faste oppgaver, anbefales det at utvalget arbeider spesielt med følgende saker studieåret 2017/2018:

- Arbeide videre med å fremskaffe informasjon og skape dialog om studentvelferd
- Beslutte den endelige organiseringen av Læringsmiljøutvalget og utarbeide nytt mandat for Læringsmiljøutvalget
- Jobbe videre med å etablere tillitsvalgtordning og studentutvalg ved UiTs fakultet/campuser
- Følge opp funn fra Samskipnadens helse- og trivselsundersøkelse
- Utarbeide en Ruspolicy ved UiT

- Etablere et samarbeidsprosjekt med Norges arktiske studentsamskipnad om rusforebyggende arbeid
- Følge opp prosjektet *Kompetansedeling for studenters suksess i høyere utdanning*

Eventuelle andre saker drøftes høsten 2017 etter at det er oppnevnt nye medlemmer og Læringsmiljøutvalget har valgt ny leder blant studentrepresentantene.

Tromsø 5. mai 2017

Geir Rudolfson
Læringsmiljøutvalgets leder

Birgitte Ulvevadet
Læringsmiljøutvalgets sekretær